

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Марияна Костадинова Николова

Българската академия на науките, Национален институт по геофизика, геодезия и география, департамент “География”

За дисертационния труд на Мирослав Алексиев Иванов, докторант редовна форма на обучение в катедра „География, екология и опазване на околната среда“ при ПМФ на ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград

в научно направление 4.4. “Науки за Земята” по научна специалност “Природна география” на тема:

НЕОГЕН-КВАТЕРНЕРНА ЕВОЛЮЦИЯ НА РЕЛЕФА В ПОРЕЧИЕТО НА СРЕДНА СТРУМА, В УЧАСТЪКА МЕЖДУ СКРИНСКИЯ И ОРАНОВСКИЯ ПРОЛОМ

Обща информация

Това становище е изготвено в изпълнение на заповед номер 1074/08.05.2018 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Мирослав Иванов завършва Югозападния университет „Неофит Рилски” в гр. Благоевград като бакалавър по специалност „География“ през 2002 г., през 2014 г. става магистър по „Туризм”, а през 2018 г. и по „Екология“ в същия университет. Докторантът е зачислен като редовен докторант със заповед 237/02.02.2015 и е отчислен с право на защита със заповед 654/ 06.03.2018. Приложената документация отговаря на изискванията на ЗРАС и на Правилника за прилагането му в ЮЗУ.

Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 197 страници. Състои се от 8 глави: Увод, Постановка на въпроса, Материали и методология, Резултати и дискусия, Изводи, Приноси, Литература и Приложения. Списъкът на използваната литература включва 142 научни труда. Работата съдържа 60 фигури, 2 таблици и 4 приложения.

Авторефератът е с обем от 59 стр. и отразява в достатъчна степен съдържанието на дисертационния труд.

В Приложение 5, е представен списък от шест научни публикации на Мирослав Иванов, свързани с темата на дисертацията. На 4 от публикациите докторантът е единствен автор, а в останалите две е първи автор. Всички публикации са на английски език. Няма посочени цитирания на публикациите включени в списъка.

Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Заглавието на дисертационния труд съответства на съдържанието му и на посочената научна специалност, като изследването е с фокус в областта на геолого-геоморфоложката проблематика. Текстът е добре структуриран и достатъчно

изчерпателно представя последователността и съдържанието на изследването в отделните глави, като е съпроводен от необходимия илюстративен материал.

В Глава първа, „Увод“ много добре аргументирано е представена актуалността на темата. Изяснени са обекта и предмета на изследването. Целта е формулирана като: „Целта на настоящата научна разработка е да се изясни произхода, възрастта и неоген-кватернерната еволюцията на релефа в поречието на Средна Струма, в участъка между Скринския и Орановския пролом, посредством използването на нов подход, базиран на петрографски и фащиален анализ на неоген-кватернерните седименти“. Тя, както и поставените към нея задачи, считаме че са постигнати напълно. Обекта и предмета на изследването са много добре обосновани в границите на изследваната територия от приблизително 600 km². Представена е и кратка физико-географска характеристика на изследвания район.

Във Втора глава, „Постановка на въпроса“, е направен детайлен преглед на предходните изследвания в района. От нея личи задълбочено познаване на съществуващите изследвания и на литературата по проблема, която е съпроводена и от съответния критичен анализ и е основа за разработването на Глава Трета.

В Глава Трета, „Материали и методология“, докторантът представя достатъчно аргументирано избора на използваните в дисертацията изследователски методи, като метод на актуалността, палеонтоложки, ихнофитологически, геоморфоложки и др.

В Глава Четвърта, „Резултати и дискусия“, са представени резултатите от изследването на основните четири литостратиграфски единици – Джерманска, Покровнишка, Бараковска и Бадинска и техните фащиални особености, както и късномиоценска – ранноплиоценската фосилна макрофлора и палеогеографските особености на изследвания район. Въз основа на данни от новооткрито от автора фосилно находище, се разкрива характера на късно миоценска - ранно плиоценската флора в териториите, които обграждат Благоевградския грабен. Проследени са измененията в стратиграфската схема на неогенските седименти от пълнежа на Благоевградския грабен. Въз основа на новите фосилни данни е извършена датировка на седиментите от Покровнишката свита и в резултат на това е променена нейната стратиграфска позиция и са направени нови изводи за цикличността в седиментоотлагането и съответно в тектонското поведение и развитието на релефа в прилежащите морфоструктурни единици. В тази част на изследването е извършена задълбочена лабораторна и теренна работа, което личи и от приложените снимки и схеми на седиментните профили, като са изведени и нови научни резултати.

В Глава Пета, „Геодинамичен режим и еволюция на релефа в изследвания район“, са проследени конкретните тектонски условия по време на формиране на изследваните четири литостратиграфски единици в района, въз основа на техните фащиални характеристики, петрографските и гранулометрични им особености и др.

Глава Шеста, „Неоген-кватернерно развитие на релефа в долината на река Струма между Скринския и Орановски пролом“, има синтезен характер и напълно кореспондира със заглавието на дисертационния труд, като показва, че целта на

изследването е постигната. Изводите са представени систематично, конкретно и изцяло в съгласие с представените резултати от изследването, като уместно се подчертава спецификата на този вид изследвания, когато се отнасят за сравнително малка територия, какъвто е конкретният случай.

Становище за научните и научно – приложните приноси в дисертационния труд

Справката за приносите е много добре защитена в изследването и ние я приемаме с някои уточнения: 1) Новата хипотеза за произхода и еволюцията на релефа в изследваната територия е изградена само на базата на фациален и петрографски анализ на неогенските седименти. Би било добре, тя да бъде подкрепена и от други научни резултати, получени чрез структурни, геофизични, геодезични и морфоложки анализи; 2) Последните два приноса, относно откритите находища на фосилната макрофлора и фосилна фауна, кореспондират косвено с поставените задачи, доколкото не е било възможно да се предвиди откриването им. Това, разбира се, не омаловажава тяхното значение и само подчертава ролята на добре свършената теренна работа.

Критични бележки и въпроси

По отношение на структурата на дисертацията би било по-добре да не се означават като самостоятелни глави увода, използваната литература и приложенията.

По отношение на илюстративния материал имаме следните забележки:

На фиг. 2 на 14 стр. е представена една по-стара геоложка карта на района в М 1:100 000 на Маринова и Загорчев (1991). Би било по-уместно да се използва геоложката карта в М 1:50 000 на Саров и колектив (2011). Не е добро решение фигурата да е разположена непосредствено след заглавието, преди текста (фиг.1 на стр.8, фиг. 56 на стр. 158 и др.). Фигури 58 и 59 на страница 164 не са лесно четими. Фигура 56 на 158 стр. предполага, че Рила се намира на запад от р. Срума.

Въпроси:

- 1) Защо не се коментират по-задълбочено палеогенските седименти в изследвания район (фиг.2 , фиг. 5 I-I, II-II и фиг. 46)?
- 2) Защо не е потърсена връзката между плейстоценските седименти и залежаванията в Рила?

Заклучение

Считам, че е представено завършено самостоятелно научно изследване със съществени научни приноси. Давам положителна оценка на дисертационния труд на Мирослав Алексиев Иванов и предлагам на научното жури да гласува „ЗА“ присъждане на образователната и научна степен “доктор” по научна специалност “Природна география“, направление 4.4. Науки за Земята.

София, 18.08. 2018 г.

Изготвил становището:

Проф.д-р Марияна Николова